

JEZIK JE NAROD

Mi Hrvati u Sloveniji specifičan smo dio svekolikog hrvatskoga iseljništva. Način na koji smo iseljništvom postali, blizina matične domovine, pripadnost istoj vjerskoj zajednici i zapadnom civilizacijskome korpusu čine nas veoma sličnima narodu naše nove domovine, Slovencima. Zbog toga smo se brzo i lako integrirali u novu sredinu i nismo imali posebice razvijen osjećaj da pripadamo iseljenoj Hrvatskoj. To je dovelo i do razmjerno brzoga procesa asimilacije i danas smo jedan od naroda koji se u Sloveniji najbrže asimilira.

U svojim društvima koja mahom imaju atribut *kulturna* negujemo svoju tradiciju i kulturu – i duhovnu i materijalnu – i pokušavamo opstati kao Hrvati. Ono što nas još uvijek Hrvatima čini, po čemu se prepoznamo i od drugih razlikujemo jest naš jezik. Jezik koji smo sa sobom iz zavičaja donijeli, koji nas je majka učila, bajke nam pričala i pjesme pjevala. Jezik koji najljepše zvuči, u srcu našem ostaje i djeci i unucima svojim u baštinu ga ostavljamo. Da ga čuvaju i njeguju, razvijaju i obogaćuju, da znaju gdje su im korijeni i iz čijega su jata poletjeli. To je teška zadaća. U novoj domovini nemamo status nacionalne manjine i svih prednosti koje taj status donosi. Nemamo pristup medijima, škole na hrvatskom jeziku, kulturne ustanove u kojima bi se jezik razvijao i očuvao. Statistike govore da smo mi Hrvati narod koji od svih neslovenskih naroda što žive u Sloveniji u obitelji najmanje svojim jezikom govori. A kada se jezik u obitelji ne njeguje i čuva, suši se poput cvijeta koji ni vlage ni svjetla nema. Zato dok još nije kasno moramo tražiti i pronaći put iz ove teške situacije. Uz pomoć matične domovine moramo više i bolje poraditi na očuvanju svojega jezika.

U različitim sekcijama članovi naših društava na svoj način korijene čuvaju. Kroz pjesmu i ples najčešće, kroz razne vrste ručnih radova, dramske i literarne sekcije i u manjoj mjeri kroz nakladničku djelatnost. Ovo zadnje i najskuplje je i najteže. Hrvatsku knjigu u hrvatske domove dovesti, da tamo opstane i ostane. Hrvatsko društvo Ljubljana upravo na tom području postiže zavidne rezultate. Skoro svake godine izdamo barem po jednu knjigu. To su zbirke poezije naših pjesnika, prozaista, monografije o važnim događajima i ljudima. Napisano, u korice uvezano, riječju i slikom svjedoči kako se borimo da sačuvamo svoj nacionalni identitet, kako se nosimo s izazovima, otimamo od zaborava. To ne bismo mogli bez pomoći naših članova poput Petra Antunovića, Ante Pandže i drugih koji znaju da ono što je napisano ostaje. Organiziramo i predavanja uglednih hrvatskih znanstvenika i drugih djelatnika s različitih područja društvenoga života kako bismo i na taj način našu hrvatsku riječ osnažili i sačuvali. U mjesecu materinskoga jezika, ožujku, u tjednu u kojem smo slavili jubilej *Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika*, koja je sastavljena 9. III. 1967. u Matici hrvatskoj, i mi smo ugradili svoj kamenčić u mozaik nastojanja da svoj jezik sačuvamo, negujemo i obogaćujemo. U subotu 18. ožujka 2017. u našoj hrvatskoj kući, Hrvatskom domu na Masarykovej 14 u Ljubljani gostovala je prof. dr. sc. Sanja Vulić iz Zagreba i održala nam predavanje o hrvatskom jeziku kao temelju nacionalnog identiteta. O njezinom znanstvenom i pedagoškom radu mogli bismo pisati nadugo i naširoko, ali ovdje ćemo osim njezinih redovitih aktivnosti istaknuti njezino umijeće predavanja kojim nas je očarala. Povala i provela nas je kroz povijest i razvoj našega jezika, usput dodavala prekrasne primjere, savjete i upute, povezivala sa zanimljivim detaljima iz svakodnevice u kojoj je jezik isto što i danu sunčeva svjetlost. Upijali smo svaku riječ i čini mi se da bismo je svi mi koji smo bili tamo mogli satima slušati.

Dr. sc. Sanja Vulić Vranković profesorica je na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu. Predaje Hrvatsku dijalektologiju; Jezik Hrvata u dijaspori; Tvorbu riječi u hrvatskom jeziku; Suvremenu hrvatsku

književnost u staroj dijaspori; Hrvatski tisak u dijaspori; Čakavsku književnojezičnu baštinu i Pravogovor. Predavala je ili predaje na poslijediplomskim doktorskim studijima u Rijeci, Dubrovniku i Zagrebu. Ova draga i samozatajna znanstvenica, pobornica za očuvanje našega divnog jezika potrudila se doći iz Zagreba da bi nam pružila toliko lijepoga i zanimljivoga. Bilo je to krasno poslijepodne, odnosno večer. Bio je to praznik hrvatske riječi. U meni je ipak ostalo nešto gorčine. Boli me svako prazno mjesto u dvorani jer ono govori da se nastavljaju naš nemar i naša nebriga za očuvanje onoga najdragocjenijega što nas Hrvatima čini. Boli me činjenica da moji Hrvati u Ljubljani i okolici ne mogu odvojiti sat ili dva i doći čuti ono što nemaju prilike čuti ni na jednome drugom mjestu. Zato nas ne čude statistike o kojima je na početku bilo riječi. Nadam se da će se to ipak promijeniti nabolje. Ovom prilikom želim zahvaliti našoj dragoj gošći dr. Sanji Vulić, našem Ivi Tijanu, koji ju je dovezao iz Zagreba, našoj lektorici Mili Vujević, koja se brine da ono što napišemo bude u duhu i pravopisu hrvatskoga jezika, obitelji Pavelić (Milanu, Ankici i njihovoj djeci) te svima ostalima koji su pomogli da se ovo predavanje održi i da napravimo još jedan korak na putu očuvanja svojih hrvatskih korijena. Želim se obratiti i svima onima koji nisu bili, a ovo čitaju da dođu. U svibnju će biti novo zanimljivo predavanje. O gostu i sadržaju kao i uvijek sve ćemo vas obavijestiti i pravovremeno pozvati da nam se pridružite.

Katica Pavkić Špiranec